

er egentlig ikke dette, som jeg vilde sige, men det, som jeg vilde sige, er, at man skal søge at naae hen til, at enhver Lærer, hvor han saa end er, bliver lønnet i Forhold til hans Alder. Nu vilde Mange maaske sige Ja, men det kan ikke gaa an, thi saa skulde jo en Kommune forhøje Bidraget til sin Lærer, dersom den fik en Lærer, som havde en saadan Alder, at han skulde have en høiere Løn. Nei, jeg mener da, at Staten maatte træde til for at ordne dette Forhold. Jeg skal ikke nævne noget Tal, thi det kan man jo ikke nævne med Bestemthed alligevel; et Forslag i saa Henseende maa jo udarbejdes med megen Omhu, men man maa gaa ud fra et Tal og sige: Den mindste Lønning for en Lærer er saa høj, naar han har været i Embedet i 5 Aar, stiger hans Løn saa meget, efter 10 Aars Forløb saa meget, efter 15 Aars Forløb saa meget og saa fremdeles, indtil man naaer det Maximum, som man anser det for rigtig for en Lærer at naae. For ikke at blive vidtstiftig, skal jeg ikke komme ind paa Alderstillet eller Pensionsvæsenet. Der er et æret Medlem, som har udtalt sig i denne Retning, og som jeg kan slutte mig til i saa Henseende, men jeg vil blot henstille, om man ikke kan naae en saadan Lønningsmaade som den, jeg her har omtalt. Derved vilde Lærerne blive stillede friere overfor Forældrene, og man kunde trostigt give Hjemmet eller Fædrene Ret til at vælge Lærerne, naar Lønningsmaaden samtidig blev en anden, men ellers vilde det ganske vist kun hjælpe lidt. Dette er de to Hovedpunkter, som jeg mente, vi skulde kunne naae ved en Skolereform, og som jeg har ønsket at paapege. Jeg vil blot endnu omtale et Par Udtalelser af ærede Medlemmer, som jeg dels kan slutte mig til og dels ikke. Hvad der er blevet sagt om Skolestyret, skal jeg ikke komme videre ind paa. Jeg overværede alle Forhandlingerne paa dette Møde, men jeg gik meget tom derfra. Jeg havde haabet at kunne faae saadanne Oplysninger, som kunde hjælpe mig til nogen Klarhed, og som kunde have været mig til Nytte ved Behandlingen af denne Sag her i Thinget, men i den Retning blev jeg mærkelig stuet, thi Forhandlingerne dreiede sig ikke om stort Andet end om Skolelærernes egne materielle Interesser. Der var et æret Medlem, som talte om at afstille Staten og Folket. Dette kunde jeg ikke forstaa; men derimod kunde jeg forstaa det ærede Medlem for Ribe Amts 3die Valgkreds (Buff), og til ham kan jeg nærmest slutte mig. Det forforkter mine Udtalelser er Del, at jeg siger dette, thi det maa vi Alle — synes jeg — være enige om, — der foreligger Kjendsgjerninger stærkt nok for os — at Højskoler og Højskoler have været de egentlige Budsprædikanter for vor Udvikling paa den virkelige, sande Oplysningsomraade. Ja, Højskolerne have tiltvinget sig en Indflydelse, de have gjort en Magt gjældende, som ikke kan mod-

staas, og vi kunne sige, at uden Højskoler og uden Højskoler havde der i mange Landsbyhøjskoler og andre Skoler endnu været Dødhed tilstede, hvor der nu har udviklet sig Liv. Det skyldte vi Højskolerne og Højskolerne Anerkjendelse for; men det er jo ikke hverken for at forhindre deres Udvikling eller for at standse dem og heller ikke direkte for at udvikle dem, at vi her ere samlede, men kun for at se at faae Statskoler, Kommuneskoler eller den offentlige Skole forbedret og reformeret saaledes, at der ikke fra Statens Side kan siges at lægges Hindringer i veien for dens Udvikling. Jeg finder da, at de to Ting især maa tages i Betragtning; navnlig vilde det efter min Mening have den allerbedste Indflydelse, om Forældrene kom til at vælge deres Lærere og saa, at Lærerne bleve stillede i et passende Forhold til dette Valg.

N. Andersen: Det er ikke meget ofte, jeg tillader mig at tage Ordet i denne Sal. Naar jeg gør det, er det i den Hensigt og med det Haab, at jeg muligvis ved mine Udtalelser kunde udrette Noget til Belysning af den foreliggende Sag. Jeg maa imidlertid tilstaa, jeg havde ikke smigret mig med, at det Par Ord, jeg tillod mig igaar, skulde have gjort saa stor Virkning, som ærede Medlemmer have vist, de have gjort. Jeg havde ganske vist ventet, at man vilde tage noget Hensyn dertil, men jeg havde, som sagt, ikke ventet, at mine Ord skulde gjøre saa stor Virkning, som de Herrer ved deres Opræden have glædet mig ved at vise, at de have. Det ærede Medlem for Odense Amts 6te Valgkreds (Højmark), som idag talte imod mig, kunde ikke lide, at jeg havde sagt, at det var overdreven Betsedenhed af ham, at han som Statskolelærer ikke turde tillægge sig Gode til at dømme om, hvad der var tjenligt i Skolefagen, og han kom med en Antydning, som om han troede, jeg ikke rigtig mente, hvad jeg havde sagt. Jeg vil bede det ærede Medlem være overbevist om, jeg mener, hvad jeg siger her, at det virkelig er en overdreven Betsedenhed af det ærede Medlem. Jeg kan ikke forstaa, hvorledes det ærede Medlem, som jo ellers er af dem, der hylde Flertallets Ret, dog ved denne Leilighed saa aldeles kommer til at underkjennde Flertallets Ret og underkjennde Betydningen af det store Flertal af Skolelærernes Udtalelser. Det ærede Medlem kom idag i Talsens Løb til at udtale, at han troede, at Ministeren for Kirke- og Undervisningsvæsenet ved et Cirkulære, som var tilfjættet Sogneraadene om Tillæg til Lærernes Lønning, havde overtraadt Landkommunaloven, som siger i sin § 27, at ingen Udgift maa afholdes, førend den er bevilget af Sogneraadet. (Th. Nielsen: Det er besvaret af Ministeren.) Der er ikke givet det Svar, jeg agter at give. Jeg vil raade det ærede Medlem til, naar han en anden Gang vil anføre